

Menneskerettigheter og arbeidsforhold

Visjon: Elis sin visjon er å designe, utvikle og levere skreddersydde løsninger innen tekstiler, sånn at våre kunder alltid er klare til å ta imot sine kunder. Dette skal skje forutsigbart, trygt og enkelt, hvor verdiskapningen skal skje på en ansvarlig måte som respekterer mennesker og miljø.

Retningslinjer og forpliktelser: Elis sine etiske og sosiale forpliktelser er basert på bedriftens tre bærekraftspilarer sirkularitet, gode og trygge arbeidsmiljø og være en positiv bidragsyter for samfunnet. Elis Norge jobber for et arbeidsmiljø som respekterer menneskerettigheter og fremmer mangfold.

Elis-konsernet har formalisert forpliktelsen om menneskerettigheter i [etiske retningslinjer \(Code of Ethics\)](#), som gjelder alle ansatte og all aktivitet i selskapet. Elis Norge har en [tilpasset norsk versjon av de etiske retningslinjene](#). Alle ansatte, uansett posisjon, organisatorisk tilhørighet eller geografisk lokalisering, forventes å promotere og verne om de etiske retningslinjene. De etiske retningslinjene er basert på verdiene til konsernet; integritet, ansvarlighet, respekt og profesjonalitet.

Elis støtter opp under forpliktelsene som ligger i følgende konvensjoner og samarbeid:

the United Nations Universal Declaration of Human Rights and the European Convention on Human Rights;

the United Nations Convention on the Rights of the Child;

the United Nations Global Compact.

Elis akter å involvere sine leverandører, produsenter, underleverandører, lisenshavere og distributører, uavhengig av produktet eller tjenesten som tilbys (heretter omtalt som Forretningspartnere), formalisert i krav og forventninger i [Supplier Code of Conduct](#).

Selskapet har en global varslingsprosedyre og en varslingskanal tilgjengelig på nettsidene som er åpen for alle, både ansatte og eksterne interessenter.

Finn ut mer hva Elis Norge driver med – [her](#)

«Vi vil være et godt eksempel for andre, gjennom vår integritet og ærlighet, samt innlemme våre verdier i medarbeidere og partners hverdag. Menneskerettigheter er universelle, udelelige og umistelige. Respektere, beskytte og fremme menneskerettigheter, samt å forhindre at de blir krenket er en del av kjernen til en bedrifts samfunnsansvar. I Elis Norge skal alle føle seg velkomne og trygge til å være seg selv, uansett bakgrunn – og vi skal fremme toleranse og mangfold internt og i vårt arbeid med partnere.» - Frank Mengel, administrerende direktør, Elis Norge

Hva er Elis sin kjernevirksomhet?

Elis sin forretningsmodell baserer seg på at det er tjenestene våre som er vårt produkt. Det vil si at det er selve tjenesten av utleie av tekstiler og produkter som er vår ekspertise og vårt tilbud til markedet. Vi skal levere våre tjenester enkelt og forutsigbart slik at våre kunder kan fokusere på det de er best på – sin egen jobb.

Dette er vår måte å tenke sirkulær økonomi på: definere kundens behov, bestille opp produktene, og holde produktene i sirkulasjon så lenge som mulig mellom kunden og oss. Slik reduserer vi produktenes påvirkning på miljøet for hver vask og hver reparasjon vi gjør.

Vi kjøper hovedsakelig inn matter og arbeidsklær, som vi leier ut til våre kunder. I tillegg handler vi inn mopper, kluter og hygieneartikler. Vi kjøper varer og tjenester i hovedsak fra norske leverandører, hvor vi tilstreber å handle med lokal tilhørighet.

Elis Norge jobber kontinuerlig med å etablere bedre arbeidsforhold for våre leverandørbedrifter, gjennom leverandørundersøkelser, revisjoner (både on-site/remote) og utspørring av leverandører. Vi jobber for å bedre hverdagen til leverandøren, og undersøker til stadighet hvordan vi kan jobbe mot et bedre samarbeid.

Elis Norge handler varer og tjenester fra hele verden, men de største volumene våre kommer fra Europa og Skandinavia. Det er den globale innkjøpsorganisasjonen som har ansvar for å velge leverandører globalt, som også påvirker produktene som blir kjøpt inn i Norge.

Vi er opptatt av at vår forretningsmodell støtter opp om det sirkulære, og ønsker å være en foregangsfigur på intern handel, fordeling og hvordan vi alltid tenker et helhetlig perspektiv på våre produkter. Fra våre egne produksjonsfasiliteter handler vi store volumer, for å serve det norske markedet – her har vi muligheten til å bidra med innspill og forslag til hvordan vi kan bli enda flinkere til å produsere på en forsvarlig og god måte.

Hvordan ledes arbeidet med menneskerettigheter i Elis Norge?

Elis Norge AS er en del av Elis SA, som er notert på franske Euronext Paris. Styre og ledelse er dermed ledet fra Frankrike. I styret er det tre komiteer; audit komitee, kompensasjon og styringskomitee, samt en bærekraft/CSR (Corporate Social Responsibility) komitee. Styret har overordnet ansvar for alle bærekraftsrelaterte saker inkludert menneskerettigheter, via CSR komiteen eller behandling i styret. Styrende dokumenter som etiske retningslinjer godkjennes av administrerende direktør i Elis SA. Etiske krav til leverandørkjeden eies og godkjennes av Chief Procurement Officer, som er en del av ledelsen.

Gruppens CSR og bærekraftsaktiviteter følges opp i hvert land gjennom administrerende direktør og bærekraftsansvarlig. I Norge er det administrerende direktør som har det formelle ansvaret for bærekraft og menneskerettigheter i Elis Norge AS. Bærekraftsansvarlig i Norge rapporterer til administrerende direktør og har

ansvaret for risikovurdering, gjennomføring av tiltak og rapportering innen arbeidet med menneskerettigheter. Oppgaver, roller og ansvar er beskrevet i en prosedyre for arbeidet med anstendig arbeidsforhold og menneskerettigheter. Prosedyren er en del av styringssystemet for HMS, kvalitet og bærekraft, som er tilgjengelig for alle ansatte.

Bærekraftsansvarlig har også en rapporteringslinje til CSR direktør i Elis SA, slik at Elis SA som konsern kan jobbe på tvers av flere felles funksjoner, spesielt innenfor innkjøp og leverandørhåndtering.

Risikovurdering

Elis Norge AS anser det som størst risiko for brudd i arbeidstakers rettigheter og menneskerettigheter i bedriftens leverandørkjede. Det er derfor en prioritet å ha et godt samarbeid innenfor innkjøpsorganisasjonen i Elis konsern. I tillegg vil det bli gjort en selvstendig vurdering av Elis Norges risikobilde i leverandørkjeden.

Arbeidsforhold i verdikjeden

Vi jobber kontinuerlig med kartlegging av vår leverandørkjede. Vi undersøker hvilke deler av leverandørkjeden vi antar det er størst risiko for eventuelle brudd på menneskerettigheter og uanstendige arbeidsforhold. Kartleggingsarbeidet danner grunnlag for videre prioritering av vår innsats.

Elis har felles innkjøpsfunksjon som dekker ca. 40% av Elis Norges innkjøp i året. En sentral aktsomhetsvurdering og identifisering av mulige menneskerettighetsrisikoer kan derfor også overføres til Elis Norge. Elis Norge vil jobbe videre med å styrke egen innkjøpskontroll for leverandører direkte til Elis Norge, og gjennomføre en aktsomhetsvurdering for norsk leverandører innen første halvår av 2024.

Risikovurdering og revisjon i leverandørkjeden

Elis SA har iverksatt risikovurdering og leverandører blir risikovurdert ut ifra flere faktorer: Geografisk område, menneskerettigheter, korrupsjon og strategisk viktighet (volumer og produktet de leverer).

Geografiske områder deles inn i lav, medium, høy risiko

Sertifiseringer vurderes etter hvorvidt de er standardisert (ISO:26000, SA 8000, ISO:14001, BSCI, Sedex), samt egenerklæringer (etiske retningslinjer og lignende)

En helhetlig vurdering avgjør om vi gjennomfører et fysisk besøk, eller om spørreundersøkelser er dekkende. Denne vurderingen gjennomføres for alle leverandører minst hvert tredje år.

Ut ifra vår risikovurdering, har Elis identifisert at det er mulig risiko for dårlige arbeidsforhold for ansatte hos leverandører, samt at det også kan være utfordrende miljøforhold. Dette fordi Elis har avtaler med leverandører som har tekstilproduksjon i land som Pakistan, India, Bangladesh, Indonesia, Vietnam og Kina.

Hovedtiltaket som er iverksatt for å redusere risikoen for menneskerettighetsbrudd i verdikjeden, er å gjennomføre Corporate Social Responsibility (CSR) revisjoner av

prioriterte leverandører. Dette tiltaket dekker 90% av våre innkjøp. I tillegg gjennomføres det fysiske audits av en sertifisert tredjepart.

En CSR-revisjoner bygger på Elis' etiske retningslinjer for leverandører og dekker blant annet følgende punkter:

Hygiene og sikkerhet i produksjon, samt søppelhåndtering

Analyse av arbeidsstokken, for å avdekke at det ikke forekommer barnearbeid, tvunget arbeid og at lønninger følger lovverket.

Aksjonsplaner utarbeides ovenfor leverandøren for å tette hull, og jobbe målrettet med forbedringer. Dette følges opp fra Frankrike.

Kun leverandører med høy nok CSR score blir kvalifisert som leverandør hos Elis.

Ved gjentakende tilfeller av manglende oppfølging fra leverandør, vil kontrakten med leverandør bli avsluttet så fort som mulig.

[Elis' etiske retningslinjer for leverandører finner du her.](#)

Arbeidsforhold for egne ansatte

Bedriften legger vekt på at det er åpen og tillitsbasert dialog mellom de ansatte og bedriften, slik at mulige og faktiske brudd på arbeidstakers rettigheter og menneskerettigheter blir avdekket og tiltak kan bli satt i gang.

Et eksempel på risiko for brudd på arbeidstakers rettigheter er for mye bruk av overtid hos våre innleide sjåførere. Elis Norge jobber aktivt for å ansette sjåførene i faste stillinger i bedriften, slik at arbeidstid og kjørebestemmelser skjer i henhold til bestemmelser.

Hvordan jobber Elis Norge med menneskerettigheter?

Egen bedrift

Elis Norge har et uttalt mål om at det er nullaksept for trakassering i selskapet. Det skal være trygt fysisk og psykisk å jobbe for Elis. Gjennom arbeidsmiljøloven er Elis Norge pålagt å ha verneombud, arbeidsmiljøutvalg (AMU) og tillitsvalgte. Bedriften legger vekt på at det er åpen og tillitsbasert dialog mellom de ansatte og bedriften, slik at mulige og faktiske brudd på arbeidstakers rettigheter og menneskerettigheter blir avdekket og tiltak kan bli satt i gang. Et eksempel på risiko for brudd på arbeidstakers rettigheter er for mye bruk av overtid hos våre innleide sjåførere. Elis Norge jobber aktivt for å ansette sjåførene i faste stillinger i bedriften, slik at arbeidstid og kjørebestemmelser skjer i henhold til bestemmelser.

Det gjennomføres jevnlig samlinger (fysisk og på teams) med verneombudene, og i tillegg til AMU sentralt, har vi egne HMS- møter på alle lokasjoner fire ganger i året. I tillegg gjør vi medarbeiderundersøkelser og nedsetter arbeidsgrupper på bakgrunn av disse. Alle ansatte har mulighet til å organisere seg.

Vi har egen varslingskanal hvor varsler vil bli behandlet anonymt - [WhistleB, Whistleblowing Centre](#). Varslingskanalen er også tilgjengelig for ekstern varslings.

Elis Norge er sertifisert etter ISO 45001 – Ledelsessystemer for arbeidsmiljø.

Én varslings sak ble registrert i varslingskanalen til Elis, for Elis Norge i 2022. Dette var ikke en sak som omhandlet diskriminering. Undersøkelser ble iverksatt og saken ble løst lokalt i samråd med bedriftshelsetjeneste.

Med leverandører

Arbeidet med leverandørkjeden skjer hovedsakelig gjennom sentrale funksjoner i Elis SA, som har hovedkontor i Frankrike. Det er utviklet etiske retningslinjer for leverandører, som skal underskrives og legges ved kontrakter. Det forventes at disse retningslinjene etterleves. I tillegg skal leverandører dokumentere deres bærekraftsarbeid og sende dette inn til Elis for å bli en registrert leverandør, sammen med mer dokumentasjon som kreves fra Elis' side.

Mer enn 90% av arbeidstøy i Elis SA er produsert med tekstiler som har et kjent opphav, som er godkjent av Elis SA som gjør at vi har en sterk kontroll på vår forsyningskjede (tier 1 og 2). Tekstiler og hygiene artikler blir i hovedsak ettergått og revidert av hovedkontoret i Frankrike. Innkjøp per region i 2022 var Europa 37%, Asia 29%, Afrika 17%, i tillegg til at vi produserer selv i Europa.

Elis har som mål at 95% av direkte leverandører skal gjennomgå en vurdering etter standardiserte bærekraftskriterier eller revisjoner. I 2022 oppnådde selskapet 94%. Dette arbeidet ledes fra Frankrike. For store og kritiske leverandører gjennomføres det undersøkelser minimum hvert tredje år.

Et av tiltakene for å redusere risiko for menneskerettighetsbrudd er at vi inngår langsiktige partnerskap med våre største leverandører for å ha et godt og transparent samarbeid der bærekraft er en viktig del av dialogen og samarbeidet, også for å mitigere mulige risiko innen miljø, styresett og menneskerettigheter for Elis.

Mer informasjon om hvordan Elis SA jobber med kartlegging og risikostyring på menneskerettigheter, finner du i [konsernets årsrapport - spesielt på side 177 og 183](#).

Status for 2022

Det var ingen rapporterte tilfeller av mulige menneskerettighetsbrudd i Elis SA eller Elis Norge i 2022.

Tiltak for 2023/2024

I 2023/2024 vil vi gjennomføre følgende tiltak:

- Sikre at prosedyrer er oppdatert og forankring i ledelsen i Elis Norge, samt kommunisere dette til våre ansatte - Gjort juni 2023
- Gjennomføre et prøveprosjekt hvor vi kartlegger verdikjeden i Norge som ikke dekkes av arbeidet som gjøres i Elis SA - Skal gjøres innen mars 2024
- Gjennomgå bedriftens risikovurdering og appetitt - Skal gjøres innen desember 2023
- Gjennomføre en aktsomhetsvurdering i tråd med anbefalingene fra OECD - Skal gjøres innen mars 2024
- Systematisere og tydeliggjøre arbeidsfordelingen internt i Elis Norge, for retningslinjer, prosedyre, forespørsler og varslingssaker - Gjort juni 2023

Åpenhetsloven

Fra 1. juli 2022 har alle rett til å be virksomheter som omfattes av Åpenhetsloven om informasjon om hvordan de håndterer konsekvenser knyttet til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Elis Norge AS er omfattet av loven. Vi anser teksten over til å dekke redegjørelsesplikten i Åpenhetsloven. Har du spørsmål om vårt arbeid, kan du kontakte oss i skjema som du finner lengre ned på siden. Vi vil gi deg beskjed at spørsmålet er mottatt innen 24 timer og svare deg på henvendelsen innen tre uker.

Vil du vite mer om Åpenhetsloven?

Her kan du lese [selve loven](#) og [Forbrukertilsynet](#) sin veiledning.